

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr.

Fylke:

Mare og Bamndal

Tilleggsspørsmål nr.

Herad:

Varddal

Emne:

Bygdelag:

Vårevardal

Oppskr. av:

Rasafiel Jdegard

Gard:

Jdegard

(adresse):

Vardre Varddal

G.nr.

98 Br.nr. 9 og 2

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Nr 1 Der bygd
 Ein er ein mindre og finere
 sort som brukast til knivar
 og finare høgarn

Nr 2 Det brukast mest byrne
 av kunststein. Det fins ikkje
 naturleg byrnestein her i
 bygd. Byrne stein var innført
 ifraa Tellen.

Nr 3

Her as as her dei slipesstein
 fyrst, og så brukar dei
 byrne sidan

Nr 4

Her i bygd seier me ikkje
 um anna sliping med slipesstein

Nr 5

Ein sort stein som dei kalla
 sende, her as høyt smak um
 og til dels finne stykke av dei
 men ikkje vare brukte i dei
 siste 200 aar

Dei som hadde lang veg aa gaa heim at, ifraa utmarkeslæken hadde med seg ein slipeskein sa dei fekk slipa som dagarne far dei gjeve ummarganen. Og kom ikkje heim at far um kvelden

Nr 6

Det kjem mykje ant praa kor berengt sam ei sler. Er det obernat og furt sa lyt ein byrne ofte

Nr 7

Bere eit byrne hev ein med seg

Nr 8

Dei hev gyaen praa hornet

Nr 9

Gyaen held ein med egi til skeinen. Eingang praa kvar side skutharar og langharv vert slipt praa sammemaale

Nr 10

Byrne slire hev ikkje vare brukt her. Men as veit at det er brukt i andre bygdar, og vert kalla byrneslir.

Nr 11

Det hev ikkje vare brukt her anne ein til skapt praa byrne, heris det er sa kort at slire at det er vanskeleg aa halde medan ein byrne.

Nr 12

Byrneslira hev dei praa belte

9 3

Nr 13

Dei fuktar haande naturstein og k nstskein
Det er helst vatn. Eller dei spyrar
paa bryne

14

Det er bryne gar

15

Det veit as ikkje  m hev vare brukt
her.

Nr 16

Nei ikkje det as veit  m

Nr 17

Ja er det eit kart bryne sa
skrubbe dei as legge det i gards

Nr 18

Nei det veit as ikkje  m

Nr 19

Nei

Nr 20

Nei det veit eg ikkje  m

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

adr. NORSK FOLKEMUSEUM

BYGDØY

354

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr.	Fylke: Møre og Romsdal
Tilleggsspørsmål nr.	Herad: Vartdal
Emne: Bryne.	Bygdelag: Nørevartdal
Oppskr. av: Rasofiel Ødegaard	Gard: Ødegaard
(adresse): Nordre Vartdal	G.nr. 98 Br.nr. 3 og 2

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

- Nr. 1. Der bryne.
Ein er ein mindre og finare sort som brukast til knivar og finare bitjarn.
- Nr. 2. Det brukast mest bryne av kunststein. Det fins ikkje naturleg brynestein her i bygdi. Bryne stein var innført ifraa Selbu.
- Nr. 3. Her as as her dei slipestein fyrst, og sa brukar dei bryne sidan.
- Nr. 4. Her i bygdi veit me ikkje um anna sliping med slipestein.
- Nr. 5. Ein sort stein som dei kalla sende, hev os høyrte snakk um, og til dels funne stykke av dei men ikkje vore brukt i dei siste 200 aar.
Dei som hadde lang veg aa gaa heimat, ifraa utmarke-slaaten hadde med seg ein slipestein sa dei fekk slipa um dagarne før dei gjek um morgonen. Og kom ikkje heimat før um kvelden.
- Nr. 6. Det kjem mykje ant paa kor terenget som ei sler. Er det steinut og turt sa lyt ein bryne ofte.
- Nr. 7. Bære eit bryne hev ein med seg.
- Nr. 8. Dei hev ljaaen paa horvet.
- Nr. 9. Ljaaen held ein med egi til steinen. Ein gong paa kvar side. Stuthorv og langhorv vert slipt paa samme maate.
- Nr. 10. Bryne slire hev ikkje vore brukt her. Men os veit at det er brukt i andre bygdar, og vert kalla bryneslire.
- Nr. 11. Det hev ikkje vore brukt her anna ein til skaft paa bryne, hvis det er sa kort slite at det er vanskeleg aa halde medan ein bryne.
- Nr. 12. Bryneslira hev dei paa belte.
- Nr. 13. Dei fuktar baade naturstein og kunststein. Det er helst vatn. Eller dei spytar paa bryne.
14. Det er brynegor.
15. Det veit os ikkje um hev vore brukt her.
- Nr. 16. Nei ikkje det os veit um.

Nr. 17. Ja er det eit hart bryne sa brukte dei aa
legge det i jordi.

Nr. 18. Nei det veit os ikkje um.

Nr. 19. Nei.

Nr. 20. Nei det veit eg ikkje um.

--- o o o ---

Rett avskrift: